

**TURUN
YLIOPISTO**

Yhtenäinen ja sisukas Kanada?

Kansallisen identiteetin rakentaminen Kanadassa jääkiekon avulla Summit Series
-ottelusarjan juhlavuonna 2022

Poliittisen historian
kandidaatintutkielma

Laatija:
Lauri Valkila

25.4.2025
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Poliittinen historia

Tekijä: Lauri Valkila

Otsikko: Yhtenäinen ja sisukas Kanada? Kansallisen identiteetin rakentaminen Kanadassa jääkiekon avulla Summit Series -otteluserjan juhluvuonna 2022

Sivumäärä: 35 sivua

Päivämäärä: 25.4.2025

Tässä tutkielmassa tarkastelen kansallisen identiteetin rakentamista Kanadassa jääkiekon avulla. Tutkielman keskiössä on vuonna 1972 pelattu Summit Series -otteluserja ja sen 50-vuotisjuhlavuosi vuonna 2022. Otteluserjassa Kanada, jääkiekon perustajamaa ja siihenastinen lajin kuningas, kohtasi Neuvostoliiton, joka oli noussut haastamaan Kanadan aseman lajin huipulla. Sarjassa oli taustalla kylmä sota ja siinä taisteltiin jääkiekon herruudesta. Monien käänteiden jälkeen Kanada voitti sarjan voittamalla viimeisen ottelun viimeisellä minuutilla tehdyllä maalilla. Sarja sai nopeasti korostetun aseman Kanadan historiassa, ja sen nähtiin tuovan maan yhteen. Kanada on perustamisesta asti ollut kansallisesti monipuolinen maa, joten on koettu, että kansaa on tarvittu yhdistää.

Tutkielmassa tutkin juhluvuoden aikaisia tekstejä ja analysoin niitä kriittisen diskurssianalyysin ja laadullisen sisällönanalyysin avulla. Pyrin etsimään teksteistä vastauksia kysymyksiin siitä, miten jääkiekkoa käytettiin kansallisen identiteetin rakentamiseen, millaisia teemoja kansalliseen identiteettiin liittyen teksteistä korostui ja miksi nämä teemat valikoituiivat tärkeiksi. Lisäksi pohdin identiteetin rakentamisen onnistumista. Aineistoksi valikoitu kirjoituksia otteluserjasta ja sen tärkeydestä sekä poliitikkojen puheita sarjaan liittyen.

Tutkimustulokset osoittavat, että tärkein kansalliseen identiteettiin liittyvä teema, joka juhluvuonna nousi, oli kansallinen yhtenäisyys. Yhtenäisyys nousi esille, sillä Kanada on kansallisesti monimuotoinen maa. Myös kansanluonnetta ja yhteisiä arvoja korostettiin. Yhtenäistä Kanadaa lähti haastamaan Quebec, jossa provinssin koetaan olevan erillinen yhteisö muusta Kanadasta. Kanada pyrki yhtenäisillä arvoilla tuomaan maata yhteen, kun taas Quebec pyrki korostamaan omien arvojensa ja yhteiskuntansa erilaisuutta. Quebeciläinen historiankäsitelmä vaikutti tähän toimintatapaan. Juhlavuonna ei onnistuttu rakentamaan yhtenäistä Kanadaa, sillä Quebec jatkoi sen aikana ja sen jälkeen vastustusta.

Avainsanat: Kanada, Quebec, kansallinen identiteetti, jääkiekko, urheilu ja politiikka, diskurssianalyysi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
1.1	Tutkimuskysymykset ja metodologia	4
1.2	Primääriaineisto ja tutkimuskirjallisuus	7
2	Kanadan kansallinen yhtenäisyys ja kansanluonne	11
2.1	Summit Series Kanadan syntytarinana	11
2.2	Päätäväiset kanadalaiset taistelevat oikean asian puolesta	14
2.3	Jääkiekko maahanmuuttajien kanadalaisen identiteetin rakentajana	17
3	Quebec yhtenäisen Kanadan vastustajana	21
3.1	Quebeciläinen historiankäsitelmä yhtenäisen Kanadan esteenä	21
3.2	Jääkiekko Quebecin ja Kanadan yhdistäjänä sekä jakajana	25
4	Johtopäätökset	30
	Lähteet	33

1 Johdanto

1.1 Tutkimuskysymykset ja metodologia

Kanada on koko historiansa aikana ollut kansallisesti hajanainen maa. Iso-Britannia loi Kanadan konfederaation vuonna 1867. Kanada oli Iso-Britannian kruunun alaisuudessa. Alueellisesti konfederaatio sisälsi vain murto-osan nykyisen Kanadan rajoista. Konfederaation suurimmat ja tärkeimmät provinssit olivat Ontario ja Quebec. Lisäksi pienemmät New Brunswickin ja Nova Scotian provinssit olivat osa uutta dominiota.¹

Kanadassa oli heti pohja kansalliselle kinalle. Provinseista kolme oli brittiläistaustaisten vallitsemia, kun taas Quebec oli koti valtaosalle kanadanranskalaisista. Tämä jako on ollut yksi kanadalaisen identiteetin ja yhtenäisyyden kipupisteitä. Quebecin kanadanranskalaisista suuri osa kokee Quebecin olevan oma erillinen yhteisö, jolla pitäisi olla vähintään jonkin tasoinen erityisasema Kanadan sisällä, tai jonka pitäisi olla jopa täysin oma itsenäinen valtio.² Tutkielmassa Kanadassa asuvista ranskalaistaustaisista käytetään käsitteitä kanadanranskalainen ja ranskankanadalainen. Kanadassa on lisäksi muitakin kansallisia kysymyksiä. Uuden maailman valtiona Kanadasta löytyy myös merkittävä alkuperäisasukkaiden vähemmistö. 1960-luvun lopulla alkuperäisasukkaat alkoivat järjestäytyä poliittisesti ja vaatia parempia elinoloja ja enemmän oikeuksia.³

Tämän lisäksi Kanada on 1900-luvulta alkaen kansallisesti moninaistunut merkittävästi. Varsinkin toisen maailmansodan jälkeen maahanmuutto oli vilkasta. Kanadaan saapui ihmisiä kaikkialta Euroopasta, kun aiemmin suurin osa maahanmuuttajista tuli Isosta-Britanniasta tai Yhdysvalloista. Saavuttuaan he kuitenkin huomasivat olevansa jäykän etnisen hierarkian pohjalla. Englantilaistaustaiset dominoivat elämää kaikissa provinseissa, myös Quebecissä.⁴ 1960-luvulla Kanada teki muutoksia maahanmuuttolainsäädäntöönsä, mikä mahdollisti Euroopan ulkopuolelta saapuvien maahanmuuttajien määrän kasvun. Kanadaan alkoi muuttaa paljon ihmisiä Aasiasta, Karibialta ja Afrikasta.⁵ Kanada on siis ajan myötä kasvanut erittäin

---

¹ Conrad 2012, 150–152.

² Henderson & McNewen 2005, 181–182.

³ Conrad 2012, 249–251.

⁴ Conrad 2012, 233.

⁵ “150 years of immigration”. Statistics Canadan verkkosivut. <<https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/11-630-x/11-630-x2016006-eng.htm>> [luettu 27.3.2025].

monikulttuuriseksi maaksi. Näin monimuotoiselle kansalle on ollut vaikeaa löytää yhdistäviä tekijöitä, joiden avulla voisi luoda yhtenäistä identiteettiä ja kulttuuria.

Kanadan kansallislajin, jääkiekon, on ajateltu olevan yksi yhdistävä tekijä. Peli luotiin ja kehitettiin Kanadassa. Maa on jääkiekon kiistaton kuningasvaltio. Laji on ollut tärkeä väline kanadalaisen identiteetin rakentamiselle sen alusta asti. Kanadan kansainvälisen jääkiekon valta-aseman ensimmäinen kunnollinen haastaja oli Neuvostoliitto, joka ryhtyi panostamaan urheiluun toden teolla toisen maailmansodan jälkeen. Neuvostoliitto alkoikin nopeasti dominoimaan kansainvälistä jääkiekkoa taidokkaasti kiertämällä sen aikaisia amatöörisääntöjä. Neuvostoliiton pelaajat olivat sääntöjen mukaan amatöörejä, mutta todellisuudessa he harjoittelivat ympäri vuoden ja saivat rahallista palkkiota suorituksistaan.⁶ Samat säännöt kielsivät kanadalaisten parhaimmistoa kilpailemasta. Parhaat kanadalaiset pelaajat olivat ammattilaisia, joten Kanada joutui lähettämään arvokisoihin amatööripelaajia, jotka eivät pärjänneet neuvostoliittolaisia vastaan. Lopulta Kanada turhautui tilanteeseen ja poistui kansainvälisen jääkiekon areenalta vuonna 1970.⁷ Neuvostoliitto oli nyt kansainvälisen jääkiekon kuningas.

Molemmissa jääkiekon suurmaissa oli halua pelata vastakkain, ja Neuvostoliitto oli avoin pelaamaan Kanadan ammattilaisia vastaan. Se halusi todistaa mahtinsa perinteisimmän jääkiekkomaan parhaita pelaajia vastaan, kun taas Kanada halusi näyttää ammattilaistensa taidot ja osoittaa, että kansainvälisten turnauksien nöyryytykset johtuivat vain epäreiluista amatöörisäännöistä.⁸ Myös maiden erilaiset tyylit kohtasivat: Kanada tunnettiin fyysisestä ja aggressiivisesta pelityylistään, kun taas Neuvostoliiton jääkiekossa korostettiin joukkuepelaamista ja pelin sulavuutta.

Turnaus järjestettiin vuonna 1972, ja sitä kutsuttiin nimellä Summit Series. Sarjassa pelattiin kahdeksan peliä, neljä molemmissa maissa. Suurin osa kanadalaisista odotti sarjasta murskavoittoa. Ensimmäiset neljä ottelua pelattiin Kanadassa. Näiden ottelujen jälkeen sarjaa kuitenkin johti Neuvostoliitto otteluin 2–1–1. Kanada hävisi vielä Moskovassa pelatuista peleistä ensimmäisen. Kanadan täytyi siis voittaa kaikki jäljellä olevat ottelut voittaakseen sarjan. Kanada teki juuri näin: se voitti jokaisen viimeisestä kolmesta ottelusta yhdellä

---

⁶ Berglund 2021, 125.

⁷ Jokisipilä 2014, 205.

⁸ Berglund 2021, 145.

maalilla. Viimeisessä pelissä Kanadan Paul Henderson teki viimeisen minuutin aikana sarjan voittomaalin, ja Kanada juhli.⁹

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkin kansallisen identiteetin rakentamista Kanadassa jääkiekon avulla. Tarkemmin aion tutkia Summit Series -ottelusarjan 50-vuotisjuhlavuoteen liittyviä puheita, kirjoituksia ja tapahtumia. Ottelusarja koetaan merkittävänä asiana Kanadalle. Sarja ja sen voittomaali jäivät Kanadan urheiluhistoriaan yhtenä maan tärkeimpänä ja juhlituimpina tapahtumina. Esimerkiksi juhlavuoden aikainen Kanadan pääministeri Justin Trudeau sanoi, että sarja ”auttoi määrittelemään keitä me olemme kanadalaisina.”¹⁰

Tutkielman tavoitteena on selvittää, miten kansallista identiteettiä rakennettiin juhlavuoden aikana jääkiekon avulla, millaiset kansalliseen identiteettiin liittyvät teemat nousivat esiin ja miksi näitä juuri näitä teemoja korostettiin. Lisäksi pyrin pohtimaan identiteetin rakentamisen onnistumista.

Tutkielman metodina on kriittinen diskurssianalyysi. Analyysi perustuu Ruth Wodakin et al. teokseen *The Discursive Construction of National Identity* ja sen esittelemiін keinoihin tarkastella diskurssia kansallisen identiteetin rakentamisen näkökulmasta. Teoksessa käsittelyssä on Itävallan kansallinen identiteetti. Teoksessa kuitenkin mainitaan, että analyysiä voi tehdä muista valtioista, kunhan tutkittavalle valtiolle ominaiset historialliset ja kulttuuriset piirteet otetaan huomioon.¹¹ Kanadalle ominaisia piirteitä esiteltiin tässä luvussa, ja niihin syvennytään käsittelyluvuissa. Tutkielmassa juhlavuonna esiintynyt diskurssi yhdistetään Kanadan historiallisiin ja kulttuurisiin piirteisiin, ja näistä tehdään johtopäätöksiä diskurssin tavoitteesta. Kirjassa tuodaan esiin monia eri diskursiivisia strategioita ja näille tyypillisiä argumentoinnin muotoja. Tutkielmalle sen sijaan oleellisimpia strategioita ovat rakentavat strategiat. Näillä pyritään rakentamaan ja vakiinnuttamaan tietynlaista kansallista identiteettiä edistämällä yhtenäistämistä, samaistumista ja solidaarisuutta.¹² Diskurssianalyysin lisäksi tutkielmassa on käytetty laadullista sisällönanalyysiä. Laadullisen sisällönanalyysin avulla aineistosta on pelkistetty tutkielmalle tärkeimmät havainnot tarkkailemalla aineistoa tietystä näkökulmasta. Pelkistetyt havainnot yhdistetään havaintokokonaisuuksiksi, joista tehdään

---

⁹ Jokisipilä 2014, 223, 237, 240–244.

¹⁰ Trudeau 2022.

¹¹ Wodak et al. 2009, 5.

¹² Wodak et al. 2009, 33.

merkitystulkintoja.¹³ Diskurssianalyysi ja laadullinen sisällönanalyysi ovat kattavat välineet tutkimaan aineistoa.

Tutkielman kannalta on tärkeää ymmärtää siinä esiintyvät tärkeimmät käsitteet. Kriittinen diskurssianalyysi näkee diskurssin, eli kielen käytön puheessa ja kirjoituksessa, sosiaalisena käytäntönä. Diskurssilla ja sosiaalisella ja poliittisella todellisuudella on dialektinen suhde. Tilanteellinen, institutionaalinen ja sosiaalinen konteksti vaikuttaa diskurssiin. Diskurssi puolestaan vaikuttaa sosiaaliseen ja poliittiseen todellisuuteen.¹⁴ Kriittisen diskurssianalyysin tavoitteena on paljastaa usein piilossa olevia voimasuhteita ja poliittista kontrollia.¹⁵ Tutkielmassa analysoidaan sitä, miten ottelusarjan juhluvuonna pidetyt puheet, kirjoitetut tekstit ja muut tapahtumat pyrkivät vaikuttamaan kanadalaiseen sosiaaliseen ja poliittiseen todellisuuteen.

Tutkielman toinen oleellinen käsite on kansallinen identiteetti. Kansallisella identiteetillä on monia eri merkityksiä. Tässä tutkielmassa sillä tarkoitetaan käsitystä kansasta: keitä kansaan kuuluu ja millainen kansanluonne kansalla on. Kansanluonteen käsite avataan myöhemmin tutkielmassa. Tutkielmassa kansakunta mielletään ”kuvitelluksi poliittiseksi yhteisöksi” Benedict Andersonin ajattelun mukaisesti. Kansakunta on kuviteltu, koska minkään kansan jäsenet eivät voi ikinä tavata kaikkia kanssakansalaisiaan. Kansakunta kuvitellaan rajalliseksi, täysivaltaiseksi ja yhteisöksi: rajalliseksi, koska ”mikään kansakunta ei kuvittele rajautuvansa koko ihmiskuntaan”, täysivaltaisiksi, koska kansallisuusaate syntyi aikana, jolloin hierarkkisten ja dynastisten keisarikuntien aika oli lopussa ja yhteisöksi, koska kansakunta ymmärretään syväksi toveruudeksi, vaikka sen sisällä esiintyy epätasa-arvoa.¹⁶ Koska kansakunta on kuviteltu entiteetti, voidaan sen ominaisuuksia muokata. Tätä muokkausta tehdään diskurssin avulla. Kansakunta ja sen identiteetti ovat siis diskurssin tuottama.¹⁷ Summit Seriesin juhluvuonna pyrittiin rakentamaan kanadalaista identiteettiä.

1.2 Primääriaineisto ja tutkimuskirjallisuus

Tutkielman primääriaineisto on rajattu vuonna 2022 elo- ja syyskuussa ottelusarjaa juhlistaviin tapahtumiin ja teksteihin. Aineistoksi valikoitui puheita Kanadan parlamentissa, kirjoituksia ottelusarjasta ja sen tärkeydestä sekä haastatteluja sarjassa pelanneiden pelaajien

---

¹³ Alasuutari 2011, 40, 44.

¹⁴ Fairclough & Wodak 1997, 258.

¹⁵ Wodak et al. 2009, 9.

¹⁶ Anderson 2007, 39–41.

¹⁷ Wodak et al. 2009, 22.

kanssa. Tiukka aikarajaus johtaa siihen, että aineisto voi vaikuttaa niukalta. Aineisto kuitenkin antaa mielestäni kattavan kuvan ottelusarjasta käydystä keskustelusta monesta eri näkökulmasta. On syytä esitellä primääriaineisto vielä tarkemmin.

22.9.2022 osa ottelusarjasta pelanneista pelaajista vieraili Kanadan edustajainhuoneessa, jossa paikalla olivat kaikki puolueet. Istunnossa yksi henkilö jokaisesta puolueesta puhui joukkueen ja ottelusarjan voiton tärkeydestä. Justin Trudeau piti ensimmäisen puheenvuoron. Trudeau oli silloinen Kanadan liberaalipuolueen puoluejohtaja ja Kanadan pääministeri. Hän myös julkaisi erillisen julkilausuman ottelusarjasta. Lausuma on myös osa tutkielman alkuperäisaineistoa. Trudeaun jälkeen puhui opposition johtaja Pierre Poilievre. Hän on Kanadan konservatiivipuolueen puoluejohtaja. Seuraava puhuja oli Yves-François Blanchet, joka on Quebecin separatistisen puolueen Bloc Québécois'n (BQ) puoluejohtaja. Häntä seurasi Carol Hughes Kanadan uudesta demokraattisesta puolueesta (New Democratic Party, NDP), jossa hän oli rivijäsen. Seuraava puhuja oli Kanadan vihreän puolueen edustaja Mike Morrice. Viimeinen puhuja oli edustajainhuoneen silloinen puhemies Anthony Rota. Puheiden sisältöä tutkitaan käsittelyluvuissa. Näitä puheita voidaan pitää tietynlaisina juhlapuheina, ja ne tuovat esiin poliitikkojen näkökulmaa.

Juhlavuoden kirjoitetut jutut valikoituivat useasta eri lähteestä. Tekstejä on yhteensä kuusi kappaletta. Näistä neljä ovat tekstejä ottelusarjasta ja kaksi ottelusarjassa pelanneiden pelaajien haastatteluja. Kirjoitukset on valittu neljästä eri lähteestä. Dokumenttiohjelman ottelusarjasta tehnyt Ravi Baichwal kirjoitti Kanadan yleisradiolle (CBC) mitä sarja merkitsi hänelle ensimmäisen sukupolven kanadalaisena. Loput kirjoitukset löytyvät Kanadan kolmesta suurimmasta lehdestä. Jack Jedwab, Kanadan tutkimuksen yhdistyksen johtaja, ja Randy Boswell, journalismin professori kirjoittivat *National Postille* ottelusarjasta. *National Post* myös haastatteli sarjassa pelanneita Ken Drydenia ja Paul Hendersonia. Jedwab ja Boswell haastattelivat Drydenia. Hendersonia haastatteli urheilukirjoittaja Joshua Clipperton. Historianopettaja Brent Douglas Dyck kirjoitti mielipidekirjoituksen *Toronto Starille*. Toimittaja Marty Klinkenberg kirjoitti jutun *The Globe and Mailiin*. Jutuissa käydään läpi ottelusarjan tärkeyttä ja merkitystä Kanadalle. Nämä kirjoitukset tuovat tutkielmaan eri näkökulmaa poliittisiin päättäjiin verrattuna.

Primääriaineiston lisäksi tutkielmassa hyödynnetään urheiluun ja politiikkaan sekä kansalliseen identiteettiin liittyvää tutkimuskirjallisuutta. Mielenkiinto urheilun ja politiikan vuorovaikutukseen tutkimuksen kentällä on suurta viime aikoina. Urheilulajien kirjosta

jääkiekko ei kuitenkaan ole suosituimpien joukossa. Tutkimuksen aiheena sen suosio rajoittuu maihin, joissa se on lajina suosittu. Kanadassa jääkiekon tutkiminen on suosituinta, mutta tutkimusta löytyy myös esimerkiksi Suomesta ja Yhdysvalloista. Tätä tutkimusta on käytetty tämän tutkielman lähteinä.

Suomalaisilta tutkijoilta Markku Jokisipilän *Punakone ja vaahteranlehti* käsittelee jääkiekkoa kylmän sodan aikana ja sen poliittisia ulottuvuuksia. Teoksessa käydään myös Summit Series -otteluserjaa läpi muutamassa luvussa. Yhdysvalloista Bruce Berglundin *The Fastest Game in the World* käsittelee laajemmin lajin historiaa. Kanadalaisesta tutkimuksesta tutkielmalle sopiva on esimerkiksi Richard Gruneau ja David Whitsonin kirja *Hockey Night in Canada*. Kirja käsittelee jääkiekon paikkaa kanadalaisessa identiteetissä ja kulttuurissa. Kansallisen identiteetin osalta Wodakin et al. on tärkein. Kanadan historian osalta Margaret Conradin teos *A Concise History of Canada* sekä John A. Dickinsonin ja Brian Youngin *A Short History of Quebec* ovat olleet tärkeitä kirjoja Kanadan ja Quebecin historian ymmärtämiseksi.¹⁸

Summit Series -otteluserja itse on ollut tutkimuksen kohteena aiemmin. Jos tutkitaan Kanadan jääkiekkoa, on se käytännössä mahdotonta sivuuttaa. Pelkästään otteluserjaan keskittyvää tutkimusta löytyy myös, pääsääntöisesti Kanadasta. Esimerkiksi Joshua Lee Switzer kirjoitti pro gradu -tutkielman Reginan yliopistossa Saskatchewanin provinssissa nimeltä *National identity and Canadian hockey: Narratives on the 1972 Canada-Russia series*.¹⁹ Tutkielman aihe on samanlainen kuin tämän tutkielman, tosin se käsittelee tekstejä otteluserjan ajalta, kun taas tässä tutkielmassa tekstit tulevat juhluvuodelta. Suomalaisessa tutkimuksessa sarja ei ole yksin ollut tutkimuksen keskiössä. Tästä tutkielmasta tekee hedelmällisen kysymyksenasettelu. Tutkimalla sarjan juhluvuoteen liittyviä tekstejä voidaan tutkia mielenkiintoisia asioita, kuten kansallisen identiteetin rakentamista ja historian käyttöä. Historian käytön kannalta tärkeä lähde on Pertti Grönholmin ja Heino Nyysösen artikkeli ”Historian käyttöä ennen ja nyt – faktana ja fiktiona” *Kosmopolis*-lehdestä.²⁰ Otteluserjaa ei olla tutkittu tämän tutkielman näkökulmasta aiemmin, vaan painopiste on usein ollut itse otteluserjassa ja sen ajassa.

Tutkielman käsittelyluvut on jaettu kahteen päälukuun. Näistä ensimmäisessä käydään läpi kansallisen yhtenäisyyden teemaa sekä kansanluonnetta Kanadan osalta. Luku on jaettu

---

¹⁸ Jokisipilä 2014; Berglund 2021; Gruneau & Whitson 1993; Wodak et al. 2009; Conrad 2012; Dickinson & Young 2003.

¹⁹ Switzer 2023.

²⁰ Grönholm ja Nyysönen 2019.

kolmeen alalukuun. Ensimmäisessä käsitellään Summit Seriesin roolia Kanadan uutena syntytarinana. Toisessa alaluvussa analysoidaan kanadalaisen kansanluonteen luomista ottelusarjan perusteella. Viimeisessä alaluvussa analysoidaan jääkiekon mahdollisuutta olla maahanmuuttajille tapa integroitua kanadalaiseen yhteiskuntaan ja identiteettiin. Toinen käsittelyluku keskittyy yhtenäisen kanadalaisen identiteetin selkeimpään vastustajaan, Quebeciin. Luku on jaettu kahteen alalukuun. Ensimmäinen käsittelee Quebecin historiakäsitystä ja quebeciläistä kansanluonnetta. Toisessa alaluvussa analysoidaan jääkiekon ja Summit Seriesin roolia Quebecin ja Kanadan kiistassa. Käsittelylukujen jälkeen tutkimustulokset vedetään yhteen viimeisessä luvussa.

2 Kanadan kansallinen yhtenäisyys ja kansanluonne

2.1 Summit Series Kanadan syntytarinana

Alkuperäisaineistossa ottelusarjan vaikutus yhdistävänä tekijänä korostuu merkittävästi. Teema mainitaan lähes kaikissa teksteissä. Pääministeri Justin Trudeau mainitsee sen heti ensimmäisessä virkkeessä vastaanottaessa joukkuetta Kanadan edustajainhuoneessa: ”Kaikki rakastavat hyvää comeback-tarinaa, varsinkin sellaista, joka yhdisti koko maamme.”²¹ Teksteistä, varsinkin poliitikkojen puheista, löytyy paljon monikon ensimmäisen persoonan käyttöä. Retorisena keinona tällä pyritään yhdistämään kaikki kuulijat yhteen joukkoon ja antamaan heille joitain tiettyjä piirteitä.²² Jack Jedwabin ja Randy Boswellin artikkelin otsikossa sanotaan heti, että yksi maali, eli Hendersonin viimeisen ottelun voittomaali, toi kanadalaiset yhteen.²³ Tämä ei ole aiheeton väite.

Ottelusarjalla ja varsinkin sen viimeisellä ottelulla oli suuri määrä katsojia, tosin alkuperäisaineistossa numerot vähän vaihtelevat. Trudeau sanoo julkilausumassaan, että 15 miljoonaa kanadalaista, eli noin kolme neljäsosaa koko väestöstä, seurasi sarjan viimeistä ottelua. Ken Dryden, joka oli Kanadan maalivahti sarjassa, sanoo haastattelussaan, että 16 miljoonaa kanadalaista 22 miljoonasta katsoivat pelin. Klinkenberg kirjoittaa artikkelissaan, että noin 13 miljoonaa 22 miljoonasta seurasi sarjan voittoa viimeisessä ottelussa.²⁴ Vaikka todellista katsojamäärää ei luultavasti ikinä voida tarkasti tietää, katsoi sarjan päätöstä merkittävä määrä kanadalaisista.

Kansallisen identiteetin yksi olennainen osa on lähes myyttisen aseman saava syntymätarina.²⁵ Esimerkkinä tästä voidaan nähdä Kanadan etelänaapuri Yhdysvallat, missä vuoden 1776 itsenäistyminen on saavuttanut tämän myyttisen aseman. Yhdysvaltojen perustajat ovat lähes kriitikittömässä asemassa isolle osalle kansasta. Primääriaineistossa Summit Seriesille annetaan syntytarinan rooli. Ravi Baichwal sanoo, että ottelusarja oli ”uusi kansallinen syntytarina, jonka osana kaikki kansalaiset pystyivät olemaan” riippumatta siitä, oliko ensimmäisen polven kanadalainen vai perikanadalainen. Edustajainhuoneessa vihreän

²¹ House of Commons Debate 22.9.2022 [tästä eteenpäin HC Deb 22.9.2022] Trudeau.

²² Wodat et al. 2009, 45–47.

²³ National Post 27.8.2022, ”1972 Hockey Summit: 50 years ago a single goal brought Canadians together in a moment of perfect joy”.

²⁴ Trudeau 2022; National Post 23.8.2022, ”‘One of the most important moments in Canada’s history’: Hockey legend Ken Dryden”; The Globe and Mail 2.9.2022, ”Summit Series memories are still vivid 50 years after Canada faced off against the Soviets”.

²⁵ Wodak et al. 2009, 26.

puolueen Mike Morrice sanoo, että pelaajat ”toivat tämän maan yhteen vuonna 1972.” Puhemies Anthony Rota myös korostaa urheiluhetkien suurta yhteen tuomisen voimaa.²⁶ Summit Series onkin sopiva ehdokas Kanadan syntymätarinalle, sillä Kanadalla ei sellaista aikaisemmin juurikaan ollut. Esimerkiksi Kanadan konfederaation luominen vuonna 1867 voisi teoriassa sopia, mutta näin ei kuitenkaan ole. Dyck mainitseekin kirjoituksessaan vuonna 1972 tulleen artikkelin, jossa Summit Series nostetaan Kanadan syntymisen yli. Hän on samaa mieltä väitteen kanssa, sillä hänen mukaansa Summit Series yhdisti maan hetkenä, jolloin Kanada oli erittäin hankalassa paikassa 1960- ja 70-luvulla Quebecissä tapahtuneiden terrori-iskujen seurauksena.²⁷ Syitä sille, miksi Kanadan konfederaation luominen ei sovi yhtä hyvin syntytarinaksi on monia.

Ensimmäisenä voidaan mainita Kanadan rajat luomishetkellä. Kuten johdannossa mainittiin, Kanada sisälsi konfederaation aikana vain murto-osan nykyisestä Kanadasta. Toisaalta tätä voidaan verrata Yhdysvaltoihin, jonka rajat eivät luomishetkellä myöskään vastanneet nykyisiä.

Toisena seikkana voidaan mainita se, miten Kanadan konfederaatio syntyi ja mikä sen luonne oli. Konfederaatio tapahtui Iso-Britannian parlamentin toimesta, ja moni asia tarvitsi hyväksynnän Britanniasta.²⁸ Vaikka Kanada olikin nyt ilmestynyt maailman kartalle, se ei ollut itsenäinen valtio. Vuoden 1867 jälkeen Kanadan poliittinen asema kehittyi vähitellen itsenäisemmäksi, ja maan rajat alkoivat saavuttaa nykyisen muodon. Kanada on kuitenkin edelleen osa Kansainyhteisöä ja Iso-Britannian monarkki toimii Kanadan valtionpäämiehenä, tosin hänen roolinsa on enimmäkseen symbolinen.²⁹ Kanadan poliittinen kehitys on siis ollut asteittaista, ja yhden hetken valitseminen maan historiasta on hankalaa. Yhdysvalloissa taas on selkeästi tietyt hetket, joilla on suuri merkitys. Amerikan vallankumous, itsenäisyyden julistaminen ja George Washingtonin valitseminen presidentiksi ovat tällaisia hetkiä, joihin voidaan helposti viitata oleellisina maan syntyyn.

Viimeisenä seikkana voidaan mainita Kanadan kansallinen koostumus konfederaation aikana. Kanada koostui tällöin lähes kokonaan joko ranskalais- tai brittiläistäustaisista henkilöistä.³⁰

---

²⁶ CBC 14.9.2022, ”The Summit series was, for Canada, the biggest comeback of all time”; HC Deb 22.9.2022, Morrice, Rota.

²⁷ Toronto Star 28.9.2022, ”The 1972 Summit Series helped heal a troubled nation”.

²⁸ Conrad 2012, 152.

²⁹ ”The Monarch”. Government of Canadian verkkosivut. <<https://www.canada.ca/en/canadian-heritage/services/crown-canada/monarch.html>> [luettu 12.4.2025].

³⁰ ”Canadian statistics in 1867”. Statistics Canadian verkkosivut. <https://www65.statcan.gc.ca/acyb07/acyb07_0002-eng.htm> [luettu 12.4.2025].

Kuten johdannossa mainittiin, Kanadaan on saapunut konfederaation jälkeen paljon eri kansalaisuuksia, sekä Euroopasta että muusta maailmasta. Tämäkin on tosin seikka, jossa Yhdysvallat ovat samassa tilanteessa. Konfederaation voidaan katsoa olleen korkeintaan vain kahden kanadalaisen ryhmän syntyhetki. Mainituiden seikkojen takia Kanadan konfederaation hetki, joka olisi luonnollisin hetki Kanadan syntyhetkelle, ei ole saanut tätä kunniaa.

Summit Series kuitenkin täyttää edellä mainitut ehdot. Kanada oli saavuttanut nykyiset maantieteelliset rajansa, joten sen voidaan katsoa edustavan myös nyky-Kanadaa. Edustajainhuoneessa vihreän puolueen Mike Morrice tuo tämän esille. Hän huomauttaa, että joukkueessa pelasi pelaajia, jotka tulivat kaikkialta Kanadasta.³¹ Lisäksi ottelusarjalla on selkeä ajallinen raja, ja se on luonteeltaan selkeä kanadalainen voittotarina. Kanada oli väestöltään jo monimuotoinen ottelusarjan aikana. Kanadaan oli tullut jo ihmisiä ympäri Eurooppaa, ei vain Ranskasta tai Isosta-Britanniasta. Sarjan siis voidaan katsoa edustaneen laajaa osaa kanadalaisista. Joukkue ei tosin edusta kovin hyvin sitä seurannutta maahanmuuttoa, jolloin Kanadaan alkoi muuttaa ei-valkoisia ihmisiä.

Ottelusarjan seurauksena kanadalaiset saivat ihailtavia sankarihahmoja, tietynlaisia perustajahahmoja tälle syntytarinalle. Esimerkiksi sarjan voittomaalin tehnyt Paul Henderson nousi heti yhdeksi suurimmaksi kanadalaiseksi sankariksi. Henderson kertookin haastattelussaan, että ihmiset tulevat edelleen puhumaan hänelle maalista. BQ:n Blanchet vertaa maalia Mona Lisaan ja Beethovenin 9. sinfoniaan.³² Ottelusarjalla oli myös tärkeä rooli kanadalaisten symbolien vakiinnuttamisessa. Trudeau mainitsee, että sarja teki suuren työn Kanadan lipun hyväksymiseen.³³ Kanadan nykyinen lippu otettiin käyttöön vuonna 1965. Tätä edelsi kiivas puoli vuotta kestänyt väittely siitä, millaiseksi lippu piti vaihtaa vai pitikö sitä muuttaa ollenkaan.³⁴ Trudeaun mukaan kanadalaiset omaksuivat lipun viimeistään silloin, kun he näkivät maajoukkueen voittavan sarjan vaahteranlehtipaidoissa. Näistä syistä Summit Series voidaan luontevasti nähdä Kanadan syntytarinana, vaikka se tapahtui noin sata vuotta Kanadan konfederaation luomisen jälkeen.

---

³¹ HC Deb 22.9.2022, Morrice.

³² National Post 27.9.2022, "Summit Series Q-and-A: Canada's Paul Henderson reflects on Game 8 goal 50 years later"; HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

³³ HC Deb 22.9.2022, Trudeau.

³⁴ Champion 2006, 68–71.

2.2 Päätäväiset kanadalaiset taistelevat oikean asian puolesta

Kansanluonne on ajatuksena erittäin vanha. Kansanluonteen ideana on, että jokaisella kansalla on jotkut erityiset piirteet ja arvot, jotka ovat sille kansalle ominaisia. Nämä piirteet ovat laajalti täysin tekaistuja, mutta niillä voi olla suuri symbolinen vaikutus kansaan.³⁵ Summit Seriesin juhluvuoden aikana kanadalaisten luonnetta kuvailtiin ja rakennettiin ottelusarjan avulla. Varsinkin edustajainhuoneissa esiintyneissä puheenvuoroissa kanadalaisille annettiin monia eri piirteitä ja arvoja.

Tämä on historian käyttöä tutkineiden Pertti Grönholmin ja Heino Nyysösen mukaan historian eksistentiaalisen ulottuvuuden käyttöä. Grönholmin ja Nyysösen mukaan tällöin historian avulla vastataan kysymyksiin siitä, keitä ja millaisia olemme. Grönholm ja Nyysönen mainitsevat juhluvuodet esimerkkinä eksistentiaalisesta käytöstä.³⁶ Jääkiekko ja Summit Series ovat asioita, jotka ovat vastanneet kysymyksiin kanadalaisuudesta.

Kuten aiemmin tutkielmassa mainittiin, jääkiekko lajina syntyi Kanadassa. Lajin on katsottu monella tavalla edustavan kanadalaisuutta. Jääkiekko usein yhdistetään Kanadan maantieteeseen: Kanadan kylmyys on luonut kanadalaisen psyykeen, joka on mahdollistanut jääkiekon luomisen ja maan onnistumisen lajissa.³⁷ Pelin aggressiivinen ja väkivaltainen luonne erosi eurooppalaisista lajeista, mikä auttoi luomaan erillistä kanadalaista identiteettiä.³⁸ Nykyaikana jääkiekon väkivaltaisuus on suuri väittelyn aihe, joten sitä ei korostettu primääriaineistossa. Asenteet ovat tältä osin muuttuneet. Kanadan pelaajien aggressiivisuus on muotoiltu pelaajien periksiantamattomuutena ja sisukkuutena. Julkilausumassaan Trudeau sanoo, että ”pelaajien osoittama sisukkuus ja päätäväisyys Summit Seriesin aikana toimii edelleen opetuksena meille kaikille siitä, mitä kovalla työllä ja omistautumisella voi saavuttaa.”³⁹

Trudeau näkee pelaajien suorituksen esimerkkinä kaikille kanadalaisille siitä, kovalla työllä voi saavuttaa kaiken. Hän mainitseekin, että juhluvuonna kanadalaiset muistaisivat parhaat puolensa. Edustajainhuoneessa konservatiivipuolueen Pierre Poilievre toivoo, että ”voisimme kaikki täyttää heidän uskomattoman esimerkkinsä sisukkuudesta, päätäväisyydestä ja voittamisesta.” NDP:n Carol Hughes sanoo, että sisukkuudella ja päätäväisyydellä pelaajat

³⁵ Saukkonen 2005, 94–95, 97.

³⁶ Grönholm ja Nyysönen 2019, 18–19.

³⁷ Gruneau & Whitson 1993, 26.

³⁸ Robidoux 2002, 219–220.

³⁹ Trudeau 2022.

voittivat sarjan ”meidän mahtavalle maallemme” ja inspiroivat nuoria pelaamaan jääkiekkoa. Trudeau sanoo, että ottelusarja muistutti maailmaa, että vaikka kanadalaiset mielletään kohteliaiksi ja ystävällisiksi, ovat he myös sitkeitä ja päättäväisiä.⁴⁰ Tässä Trudeau viittaa toiseen kanadalaisille usein annettuun piirteeseen, eli heidän ystävällisyyteensä.⁴¹ Trudeau ei lähde kiistämään tätä piirrettä, mutta tuo esille sen, että kanadalaisilla on myös toinen puoli.

Toinen asia, mikä mielletään kanadalaiseksi, on oikean asian puolesta taistelu. Trudeau sanoo, että vaikka ajat ovat muuttuneet kylmän sodan ajoilta ”me emme koskaan lakkaa taistelemasta oikean puolesta.” Poilievre korostaa, että ottelusarjassa kohtasivat kaksi erittäin erilaista järjestelmää, ja kanadalaiset taistelivat demokratian, yrittäjyyden ja vapauden puolesta totalitarismia, kommunismia ja repressiota vastaan. Myös Trudeau mainitsee vapauden ja demokratian puhuessaan siitä, mitä Kanadan lippu symboloi.⁴² Kanadalaiset siis mielletään tietynlaisiksi vapaustaistelijoiksi. Tämä näkemys tulee selvästi ottelusarjan olosuhteista. Vaikka valtiotasolla ottelusarjaa kutsuttiin ystävällisyysarjaksi, oli sarjassa peli kaikkea paitsi ystävällistä. Sarjan pelaajat ajautuivat kylmän sodan huumaan, ja varsinkin Kanadan otteet olivat aggressiivisia sen ollessa häviöllä.⁴³ Kylmän sodan ideologisen tason lisäksi sarja saavutti eksistentiaalisen tason kanadalaisten keskuudessa vuonna 1972.

Koettiin, että sarjassa oli kyseessä jääkiekon herruus. Jääkiekko oli niin tärkeä osa kanadalaisuutta, että myös kanadalaisuuden katsottiin olevan pelissä. Kun sarjasta lopulta tuli voitto, koettiin sen olevan kanadalaisten hyveiden, kuten yksilöllisyyden ja päättäväisyyden, voitto.⁴⁴ Poilievre mainitseekin, että pelaajat hänen mielestään unohtivat ystävällisyysarjan nimikkeen ja pelasivat täysillä. Tässä tosin voidaan myös nähdä Poilievren puoluetustausta, sillä Kanadan ja Neuvostoliiton suhteiden liennytyks oli vahvasti yhdistetty liberaalipuolueeseen ja ottelusarjan aikaiseen pääministeriin Pierre Trudeauhun. Hänen poikansa Justin Trudeau taas sanoo puheessaan, että kova kilpailu voi tehdä paljon diplomatian eteen.⁴⁵ Poliittisella asemalla on vaikutusta juhlapuheiden pitäjiin, ja eri asemassa olevat poliitikot näkevät asiat eri tavoin.⁴⁶ Ystävyysarjan esimerkissä erot tulevat selkeimmin esille, sillä muuten ottelusarjasta ollaan melko samalla kannalla. Tästä voidaan nähdä, että

---

⁴⁰ HC Deb 22.9.2022, Poilievre, Hughes, Trudeau.

⁴¹ Robidoux 2002, 209.

⁴² HC Deb 22.9.2022, Trudeau, Poilievre.

⁴³ Robidoux 2002, 221.

⁴⁴ Jokisipilä 2014, 218, 245; Gruneau & Whitson 1993, 263.

⁴⁵ HC Deb 22.9.2022, Poilievre, Trudeau.

⁴⁶ Wodak et al. 2009, 73.

poliittisesta taustasta riippumatta kanadalaisissa puolueissa ollaan samaa mieltä siitä, että otteluserjalla oli tärkeä merkitys.

Voidaan huomata, että nämä kanadalaiseksi mielletyt arvot eivät todellisuudessa ole kovin ainutlaatuisia. Moni maa mieltää itsensä sisukkaaksi tai demokratian puolustajaksi. Tämä onkin yleistä kansanluonteen kanssa, sillä piirteet ovat lähes täysin tekaistuja. Ero kahden yhteiskunnan luonteen ja arvojen välillä, erojen koosta riippumatta, voi olla voimakas yhdistävä tekijä.⁴⁷ Summit Seriesissä kanadalaiset pelaajat ja kansa ajautui kylmän sodan huumaan ja otteluserjan nähtiin kahden eri yhteiskunnan välisenä kamppailuna. Yksi yhtenäisyyttä rakentava strategia on oman valtion erojen korostaminen muihin verrattuna.⁴⁸ Otteluserjan juhluvuonna tähän olisi ollut mahdollisuus.

Nyky aikaan tullessa Neuvostoliitto on korvaantunut Venäjällä, joka on myös erilainen valtio ja yhteiskunta kuin Kanada. Lisää kiehtovuutta vertauksiin olisi lisännyt Venäjän 24.2.2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaa vastaan. Sota alkoi noin puoli vuotta juhluvuoden tapahtumia ennen. Kanadassa asuu väestönlaskennan tietojen mukaan noin 1,3 miljoonaa ukrainalaista, mikä tekee heistä yhden maan merkittävimmistä vähemmistökansalaisuuksista.⁴⁹ Kuitenkin primääriaineistossa suorat viittaukset nyky-Venäjään ja sen hyökkäyssotaan Ukrainassa ovat vähäisiä. Edustajainhuoneissa puhuneista ainoastaan BQ:n Blanchet mainitsee Ukrainan suoraan. Hän sanoo, että taistelu jäällä on parempaa kuin taistelu kentällä, ja että Putinin pitäisi jättää Ukraina rauhaan. Jedwabin ja Boswellin artikkelissa mainitaan sodan aiheuttama kylmä kansainvälinen tilanne verrattuna Summit Seriesin edustamaan kylmän sodan liennytysvaiheeseen. Klinkenberg mainitsee, että sodan seurauksena otteluserjan juhlominen sen toisen osapuolen kanssa ei ole mahdollista. Dryden sanoo haastattelussaan, että otteluserjaa ei voi yhdistää Ukrainan sotaan.⁵⁰ Vertauksen puutteen taustalla on otteluserjan konteksti.

---

⁴⁷ Henderson & McEwen 2005, 177-178

⁴⁸ Wodak et al. 2009, 38.

⁴⁹ ”2021 Census of Population”. Statistics Canadan verkkosivut. <<https://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2021/dp-pd/prof/details/page.cfm?LANG=E&GENDERlist=1,2,3&STATISTIClist=1&DGUIDlist=2021A000011124&HEADERlist=31,30.1&SearchText=Canada>> [luettu 3.4.2025].

⁵⁰ HC Deb 22.9.2022, Blanchet; National Post 27.8.2022, ”1972 Hockey Summit: 50 years ago a single goal brought Canadians together in a moment of perfect joy”; The Globe and Mail 2.9.2022, ”Summit Series memories are still vivid 50 years after Canada faced off against the Soviets”; National Post 27.8.2022, ”‘One of the most important moments in Canada’s history’: Hockey legend Ken Dryden”.

Kanadalaiseen identiteettiin on kuulunut kyllä erottelua muihin valtioihin verrattuna, mutta tämä erottelu on kohdistunut Yhdysvaltoihin. Jotkut kanadalaiset tahot ovat pelänneet yhdysvaltalaisen massakulttuurin vaikuttavan liian voimakkaasti kanadalaisiin. Tätä varten tarvittiin oma kanadalainen kulttuuri, jonka perustana oli erilaisuus Yhdysvaltoihin verrattuna.⁵¹ Kylmän sodan aikanakin Kanada kulki tietyllä tapaa omaa tietään. Se kuului selkeästi läntiseen blokkiin, mutta ei seurannut Yhdysvaltoja kaikessa. Summit Series on esimerkki tästä.

Kanadan silloinen pääministeri Pierre Trudeau halusi erottua Yhdysvalloista muun muassa ulkopolitiikan kentällä ja alkoi luoda suhteita kommunistisen blokin maihin. Hän esimerkiksi vähensi kanadalaisten sotilaiden osuutta Euroopassa ja teki valtionvierailun Neuvostoliittoon vuonna 1971. Näistä suhteista seurasi Kanadan ja Neuvostoliiton välinen ottelusarja, jonka yksi tavoite oli liennyttää idän ja lännen välisiä suhteita kylmän sodan aikana.⁵²

Valtiotasolla Neuvostoliittoa ei siis nähty vihollisena niin kuin Yhdysvalloissa ajateltiin. Ukrainan sotaan Kanada on reagoinut vahvasti, ja on ollut mukana tukemassa Ukrainaa taloudellisesti ja asettamalla pakotteita Venäjää vastaan.⁵³ Kuitenkaan yhteyttä ei vedetty Summit Seriesin juhluvuonna. Luultavasti urheilun ja politiikan yhteyttä ei haluttu tässä suhteessa ottaa esiin.

2.3 Jääkiekko maahanmuuttajien kanadalaisen identiteetin rakentajana

Ravi Baichwalin kirjoitus tuo esiin maahanmuuttajataustaisen näkökulmaa Summit Seriesiin. Hän on dokumenttiohjelmien ohjaaja, ja hän oli mukana tekemässä juhluvuonna dokumenttiohjelmia ottelusarjasta. Baichwal kertoo olleensa ottelusarjan aikana 7-vuotias ensimmäisen sukupolven kanadalainen. Hän rakasti jääkiekkoa, mutta hänen vanhempansa, jotka olivat tulleet Kanadaan maahanmuuttajina, eivät seuranneet lajia. Ottelusarjan alkaessa Bachwalin vanhemmat kuitenkin kertoivat, että he aikovat katsoa sarjaa. Artikkelissa hän kirjoittaa, että ottelusarja ”sai maahanmuuttajaperheemme tuntemaan kanadalaisen identiteettimme paljon voimakkaammin.”⁵⁴

---

⁵¹ Gruneau & Whitson 1993, 23.

⁵² Jokisipilä 2014, 207–209.

⁵³ ”Statement marking 3 years since Russia’s full-scale invasion of Ukraine.” Government of Canada verkkosivut. <<https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2025/02/statement-marking-3-years-since-russias-full-scale-invasion-of-ukraine.html>> [luettu 6.4.2025].

⁵⁴ CBC 14.9.2022, ”The Summit series was, for Canada, the biggest comeback of all time”.

Baichwalin kokemus on ollut yleinen maahanmuuttajataustaisten keskuudessa. Lloyd L. Wong ja Martine Dennie tekivät vuonna 2021 tutkimuksen, jossa tutkittiin maahanmuuttajien ja ei-valkoisten kanadalaisien suhdetta jääkiekkoon. Tutkimuksessa selvitettiin jääkiekkoon osallistumisen ja kansallisen identiteetin ja kuulumisen tunteen suhdetta näissä ryhmissä.⁵⁵ Kanadaan on 1960-luvulta alkaen muuttanut entistä monimuotoisemmin ihmisiä. Tämä kehitys näkyy Kanadan nykyisessä väestörakenteessa. Vuoden 2021 väestönlaskennassa Kanadan väestöksi laskettiin noin 36,3 miljoonaa ihmistä. Näistä noin 9,6 miljoonaa on näkyviä vähemmistöjä, eli käytännössä ei-valkoisia. Heidän osuutensa on päälle neljännes koko väestöstä.⁵⁶ Kanada oli pitkään eurooppalaistaustaisten maa, joten ei-valkoisten on ollut vaikeaa integroitua yhteiskuntaan ja tuntea itsensä kanadalaisiksi.

Wongin ja Dennien tutkimuksen mukaan jääkiekkoon osallistuvat ei-valkoiset kanadalaiset kokevat jääkiekon olevan tärkeä osa kanadalaisuutta. Itse asiassa kyselyyn vastanneista valkoisista kanadalaisista vähempi osuus koki, että jääkiekko vaikutti kanadalaiseen identiteettiin. Ei-valkoiset myös kokivat vahvemmin jääkiekon vaikuttavan kuulumisen tunteeseen. Valkoiset kanadalaiset eivät yhdistä jääkiekkoa kuulumisen tunteeseen, sillä heille on lähes itsestään selvää, että he kuuluvat Kanadaan. Ei-valkoisille taas jääkiekko tuo kanadalaisuuden tunnetta ja yhteenkuulumisen tunnetta, sillä he pääsevät osallistumaan lajiin, joka koetaan perikanadalaiseksi. Tutkimuksessa yksi haastateltuna ollut ilmaisee, että hän ei kokenut olevansa kanadalainen aluksi, kun hän asui muiden maahanmuuttajien yhteisössä. Myöhemmin hän muutti Calgaryyn, jossa hän aktivoitui jääkiekon maailmaan. Haastattelussa hän sanoi, että hän ”kokee itsensä enemmän kanadalaiseksi jääkiekon kanssa.”⁵⁷

Jääkiekolla on siis mahdollisuus olla väylä päästä käsiksi kanadalaiseen identiteettiin ei-valkoisille kanadalaisille. Baichwal kertoo, että Summit Series oli ”tarina meille kaikille.”⁵⁸ Jääkiekko ei kuitenkaan ole ongelmaton kansallisen identiteetin rakentamisen suhteen. Laji on selkeästi suosittu valkoisten kanadalaisien keskuudessa kuin ei-valkoisten. Maahanmuuttajista huomattavasti vähempi osuus pelaa jääkiekkoa syntyperäisiin kanadalaisiin verrattuna. Maahanmuuttajat todennäköisesti pelaavat muita lajeja, kuten

⁵⁵ Wong & Dennie 2021, 183.

⁵⁶ ”2021 Census of Population”. Statistics Canadan verkkosivut. <<https://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2021/dp-pd/prof/details/page.cfm?LANG=E&GENDERlist=1,2,3&STATISTIClist=1&DGUIDlist=2021A000011124&HEADERlist=31,30,1&SearchText=Canada>> [luettu 3.4.2025].

⁵⁷ Wong & Dennie 2021, 203–206, 210–212.

⁵⁸ CBC 14.9.2022, ”The Summit series was, for Canada, the biggest comeback of all time”.

jalkapalloa tai koripalloa.⁵⁹ Nämä lajit ovatkin alkaneet haastaa jääkiekon valta-asemaa Kanadan suosituimpana lajina.

Jalkapallossa Kanada on noussut lähes samalle tasolle kuin Pohjois-Amerikan suurmaat Yhdysvallat ja Meksiko, ja on haastanut näitä Pohjois-Amerikan maiden välisissä turnauksissa. Kanada osallistui jalkapallon maailmanmestaruuskisoihin vuonna 2022, toista kertaa ikinä maan historiassa. Kanada on myös vuoden 2026 jalkapallon MM-kisojen yksi isäntämaa Yhdysvaltojen ja Meksikon ohella.

Toronto Raptors, Kanadan ainoa joukkue maailman korkeatasoisimmassa koripallosarjassa NBA:ssa, voitti NBA:n mestaruuden vuonna 2019. Joukkue oli sarjan parhaimmistoa vuosina 2014–2020. Kanadalla on myös ollut useita pelaajia, jotka ovat olleet sarjan parhaimmistoa. Raptorsin menestystä voidaan verrata kanadalaisien jääkiekkjoukkueiden menestykseen NHL:ssä. Kanadalainen joukkue on voittanut NHL:n mestaruuden viimeksi vuonna 1993. Raptors taas perustettiin vuonna 1995, ja voitti mestaruuden ennen kuin toinen kanadalainen joukkue voitti NHL:ssä, vaikka kanadalaisia joukkueita on NHL:ssä huomattavasti enemmän kuin NBA:ssa.⁶⁰ Raptors voi jopa toimia paremmin Kanadan yhdistäjänä, sillä se on sarjan NBA:n ainoa kanadalainen joukkue. NHL:ssä taas on monia kanadalaisia joukkueita, ja otteluissa kanadalaisien joukkueiden välillä on paljon kilpailuhenkeä. Jääkiekon asema ei siis ole täysin turvattu, ja moni maahanmuuttajataustainen kallistuukin kohti muita lajeja. Tähän on useita syitä.

Jääkiekon suosio maailmanlaajuisesti on lajille ominaisten olosuhteiden takia rajattu. Ennen modernien jäähallien kehittymistä jääkiekko oli rajattu sellaisiin maihin, joissa oli tarpeeksi kylmä. Tällaisia paikkoja olivat Kanada, Koillis-Yhdysvallat, Ruotsi, Suomi, Venäjä ja Tshekki. Näissä maissa on pisimmät perinteet jääkiekon pelaamisesta, ja ne ovat edelleen jääkiekon huippumaita. Kuten tutkielmassa aiemmin mainittiin, Kanadaan muuttavista ihmisistä valtaosa tulee Euroopan ulkopuolelta. Näissä maissa harvoin pelataan jääkiekkoa, joten lajiin ei ole samanlaista kosketuspintaa kuin vaikkapa jalkapalloon, joka on levinnyt koko maailmaan.

---

⁵⁹ Jedwab & Holley 2021, 174–175.

⁶⁰ ”Toronto Raptors”, NBA:n verkkosivut. <<https://www.nba.com/team/1610612761/raptors>> [luettu 6.4.2025]; ”Stanley Cup Champions”, NHL:n verkkosivut. <<https://www.nhl.com/news/nhl-stanley-cup-champions-winners-complete-list-287705398>> [luettu 6.4.2025].

Toisena tekijänä on jääkiekon harrastamisen hinta. Lajien harrastaminen on ylipäänsä kallista, ja jääkiekko on lajeista yksi kallein.⁶¹ Tämä on tehnyt siitä vaikean lajin maahanmuuttajille aloittaa, sillä heidän sosioekonomisessa asemassansa voi olla vaikeaa perustella niin kalliin lajin harrastamista. Viimeisenä tekijänä voidaan mainita jääkiekon pelaajapohjan homogeenisyys. Ei-valkoisten pelaajien osuus NHL-pelaajista on erittäin pieni. Verrattuna muihin suurin lajeihin ja niiden huippusarjoihin Pohjois-Amerikassa (koripalloon, amerikkalaiseen jalkapalloon sekä pesäpalloon), on ei-valkoisten pelaajien osuus selkeästi pienin NHL:ssä.⁶² Maahanmuuttajilla ei siis ole jääkiekossa esikuvia, joihin samaistua. Tämän lisäksi ei-valkoiset usein kohtaavat rasismia jääkiekkomaailmassa, mikä vähentää halua osallistua lajiin.⁶³ Nämä kaikki tekijät ovat johtaneet siihen, että maahanmuuttajat osallistuvat jääkiekkoon huomattavasti vähemmän kuin syntyperäiset kanadalaiset.⁶⁴ Jääkiekko on oiva keino päästä kanadalaisuuden ytimeen maahanmuuttajana. Mahdollisuudet pelata ja osallistua jääkiekkoon ovat kuitenkin huomattavasti kapeammat kuin syntyperäisillä kanadalaisilla.

---

⁶¹ Jedwab & Holley 2021, 172–173.

⁶² Jedwab & Holley 2021, 170.

⁶³ Wong & Dennie 2021, 209.

⁶⁴ Jedwab & Holley 2021, 175.

3 Quebec yhtenäisen Kanadan vastustajana

3.1 Quebeciläinen historiankäsitelmä yhtenäisen Kanadan esteenä

Useassa primäärilähteessä esiintyy rakentavista strategioista välttelyn strategiaa. Varsinkin maan sisäisten alueellisten erojen välttelyä tai niiden siirtämistä taka-alalle yhtenäisyyden nimissä esiintyy teksteissä.⁶⁵ Tätä esiintyy Quebecistä puhuessa. Toisaalta BQ:n Blanchet ottaa puheessaan erilaisen näkökulman. Hän korostaa puheessaan Quebecin erilaisuutta. Näihin eroihin ja niiden taustoihin on syytä pureutua.

Kun primääriaineistossa puhutaan yhtenäisestä Kanadasta, sillä ei tarkoiteta pelkästään maahanmuuttajataustaisia kanadalaisia. Myös Quebec halutaan saada kovasti mukaan yhteiseen Kanadaan. Brent Douglas Dyckin artikkeli keskittyykin kokonaan siihen, miten Summit Seriesin voitto ”yhdisti kanadalaiset rannikolta rannikolle ja auttoi parantamaan maamme.”⁶⁶ Tekstissä Dyck viittaa 1960-luvulla alkaneisiin levottomuuksiin Quebecissä. Tällöin quebeciläinen radikaali järjestö FLQ (Front de libération du Québec) ajoi aktiivisesti tavoitteitaan. FLQ perustettiin vuonna 1963 ja se vastusti liittovaltiota ja englantilaistaustaista eliittiä ajaen quebeciläistä vallankumousta.⁶⁷ FLQ:n toiminta huipentui vuoteen 1970, jolloin se kidnappasi brittiläisen diplomaatin James Crossin ja Quebecin työministeri Pierre Laporten. Pääministeri Pierre Trudeau vastasi aggressiivisesti julistamalla maahan poikkeustilan ja ryhtymällä toimiin epäiltyjä terroristeja vastaan. Kidnappaajat tappoivat Laporten. Cross vapautettiin kidnappaajien saatua matkustaa turvallisesti Kuubaan.⁶⁸

Summit Series pelattiin kaksi vuotta myöhemmin. Dyck kokee, että otteluserjan voitto toi englannin- ja ranskankanadalaiset yhteen. He kannattivat pelaajia, joilla oli erikielinen sukunimi kuin oma ja lauloivat Kanadan kansallislaulua.⁶⁹ Jääkiekon on yleisesti toivottu olevan yhdistävä tekijä näiden kahden eri ryhmän välillä. Ajatellaan, että jääkiekkokentällä kanadalaiset unohtavat esimerkiksi englantilaisen tai ranskalaisen taustansa ja työskentelevät yhdessä.⁷⁰ Jedwab ja Boswell samaistuvat tähän ideaan. He sanovat, että Summit Seriesin aikana maata pitkin ”kulttuuriset erot, kieli, alue ja politiikka siirrettiin syrjään” kanadalaisten

---

⁶⁵ Wodak et al. 2009, 39.

⁶⁶ Toronto Star 28.9.2022, ”The 1972 Summit Series helped heal a troubled nation”.

⁶⁷ Dickinson & Young 2003, 320.

⁶⁸ Conrad 2012, 247–249.

⁶⁹ Toronto Star 28.9.2022, ”The 1972 Summit Series helped heal a troubled nation”.

⁷⁰ Jedwab & Holley 2021, 169.

juhliessa.⁷¹ Tämä on kuitenkin erittäin ihanteellisesti ajateltu, eikä vastaa todellisuutta kovin hyvin. Quebecissä ajatus erillisestä yhteisöstä erillään Kanadasta on jatkunut ottelusarjan jälkeen.

Blanchetin puhe on selkeästi sisällöltään ja sävyltään poikkeus muista puheista. Puheen alussa hän kertoo, että hänen puolueensa on aina puolustanut Quebecin identiteettiä. Puheessa ei mainita Kanadan yhtenäisyyttä juuri lainkaan, vaan Kanadasta ja Quebecistä puhutaan erillisinä kokonaisuuksina.⁷² Blanchet käyttää siis yhtenäisyyttä purkavaa strategiaa korostamalla maan sisäisiä eroja.⁷³ Jotta tätä näkökulmaa voidaan ymmärtää, täytyy ymmärtää Quebecin historiaa sekä ranskalaisten asemaa Kanadan historiassa. Näin voidaan ymmärtää quebeciläistä historiankäsitystä.

Kanadaa alettiin kolonisoida 1500-luvun alkupuolella löytöretkien huumen aikana. Siirtokuntia tehtiin sekä Englannin että Ranskan kuningaskuntien toimesta. 1600-luvun aikana Ranska sai alueen hallintaansa. Ranskalaiset keskittyivät muutamiin kaupunkeihin nykyisen Quebecin alueella sekä Acadiaan, joka sijaitsi itäisessä Kanadassa. 1600-luvun puolivälissä Ranskan kuninkaan Louis XIV toimesta Ranskan siirtomaaomistukset Pohjois-Amerikassa järjestettiin Uudeksi Ranskaksi. Siirtomaihin alettiin panostaa toden teolla. Kanadan siirtokunnan asukasmäärä kasvoi vuodesta 1700 vuoteen 1760 15 tuhannesta 70 tuhanteen. Acadia, joka oli siirtynyt brittien alaisuuteen vuonna 1713, oli edelleen erittäin ranskalaismielinen alue. 1755 Iso-Britannian hallinto päätti karkottaa ranskalaiset acadialaiset alueelta. Noin 11 tuhatta alueella asunutta ranskankanadalaisista poistettiin alueelta seuraavien vuosien aikana. Seitsenvuotisessa sodassa (1756–1763) Ranskan ja Iso-Britannian taistelut ulottuivat myös Pohjois-Amerikkaan. Britit valtasivat Quebecin kaupungin vuonna 1759 ja Montrealin vuonna 1760. Kanadan alue oli nyt brittien hallussa, ja Ranska luovutti omistuksen alueesta Iso-Britannialle Pariisin rauhassa vuonna 1763. Kanadassa asuvien ranskalaisten valta väheni huomattavasti brittihallinnon alaisuudessa, mihin he eivät olleet tyytyväisiä. Yhdysvaltojen vallankumouksen myötä Kanadan englantilaistaminen kiihtyi. Quebecin alueella eliitti oli englantilaista, vaikka asukkaista valtaosa oli ranskalaisia. Tämä loi pohjaa ranskankanadalaiselle nationalismille. Brittihallinnon aikana suurin osa Kanadaan muuttajista tuli Iso-Britanniasta, mikä vähensi ranskalaisten merkitystä alueella. Vuosina

---

⁷¹ National Post 23.8.2022, ”1972 Hockey Summit: 50 years ago a single goal brought Canadians together in a moment of perfect joy”.

⁷² HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

⁷³ Wodak et al. 2009, 42.

1837–38 Quebecissä kapinoitiin brittivaltaa vastaan. Kapinan tavoitteena oli poliittinen reformi, ja se sai nationalistisia piirteitä. Kapinan seurauksena luotiin yhtenäinen Kanadan provinssi. Ranskankanadalaiset olivat aliedustettuja provinssin lainsäädäntöelimessä, vaikka heitä asui provinssissa enemmän kuin englantilaisia. Tilanne pysyi tällaisena vuoteen 1867 asti, jolloin Kanadan konfederaatio luotiin ja Ontario ja Quebec erotettiin omiksi provinseiksi. Konfederaation jälkeen merkittävin tapahtuma, joka syvensi kuilua Quebecin ja muun Kanadan välillä, oli Métis-kansan kapina. Métis-kansa on yksi Kanadan alkuperäisväestöryhmistä. He ovat alkuperäisasukkaiden ja alkuperäisten eurooppalaisten jälkeläisistä koostuva ryhmä. 1800-luvun aikana he joutuivat ahdinkoon, mikä johti kapinaan Kanadaa vastaan. Kapinan johtaja oli Louis Riel. Rielillä oli ranskalaista taustaa ja hän oli viettänyt aikaa Quebecissä. Kapina syttyi vuonna 1885, ja valtio kukisti sen. Kapinan jälkeen Riel hirtettiin peukaloidun oikeudenkäynnin jälkeen ja Métis-kansa tuhottiin poliittisena voimana. Quebecissä Riel nähtiin ranskan kielen ja katolisen uskon puolustajana, joten hänen tappamisensa lisäsi epäluuloa Kanadaa vastaan.⁷⁴

Tilanne pysyi tällaisena 1960-luvulle asti. Quebecin väestöstä valtaosa oli ranskalaistaustaisia, mutta englantilaistaustaiset hallitsivat elinkeinoelämää.⁷⁵ 1960-luvun alusta alkaen tilanne alkoi muuttua. Quebecissä tapahtui ns. hiljainen vallankumous, jonka seurauksena ranskankanadalaiset pääsivät vallitsevaan asemaan provinssissa, jossa he olivat lukumäärältään suurin ryhmä. Blanchet mainitsee puheessaan, että Quebec ja Kanada ovat erilliset maat, joilla on eri arvot.⁷⁶ Quebecissä koetaan, että heillä ovat omat, erilliset arvot ja piirteet muuhun Kanadaan verrattuna. Tämä on yksi peruste quebeciläisten väitteille siitä, että he ovat oma erillinen yhteisönsä.⁷⁷ Tämä näkemys on syntynyt juuri hiljaisen vallankumouksen aikana, jolloin uusi quebeciläinen identiteetti syntyy.⁷⁸ Blanchetille voi olla mielekästä vedota näihin asioihin otteluserjan juhlavuonna, sillä otteluserja sijoittuu suoraan hiljaisen vallankumouksen keskelle

Blanchet mainitsee muutamina quebeciläisinä erikoisuuksina ranskan kielen puolustamisen ja vannoutumisen sekularismiin.⁷⁹ Ranskan kielestä tuli quebeciläisen nationalismin pääpiste hiljaisen vallankumouksen aikana, jolloin kiintymys kirkkoon väheni. Quebecissä asuvat

---

⁷⁴ Conrad 2012, passim.

⁷⁵ Valentine & Toal 2021, 244.

⁷⁶ HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

⁷⁷ Henderson & McEwen 2005, 178.

⁷⁸ Giori 2019, 271.

⁷⁹ HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

katolilaiset alkoivat käydä yhä vähemmän kirkossa ja ammattiliitot alkoivat erottua uskonnollisista juuristaan.⁸⁰ Blanchet tuo myös esiin monikulttuurisuuden. Blanchet vähättelee monikulttuurisuutta sanomalla ”me emme samaistu monikulttuurisuuteen.”⁸¹ Me viittaa tässä tapauksessa Quebeciin. Tässäkin asiassa Quebec taistelee muuta Kanadaa vastaan. Quebecin skeptisyys monikulttuurisuutta vastaan perustuu Quebecin skeptisyyteen koko Kanadaa vastaan.

Quebeciläisen nationalismin nousu sai liittovaltion huomion, jonka tavoitteena oli nyt pitää valtio kasassa ja hillitä quebeciläistä nationalismia. Pierre Trudeau aloitti uudenlaisen kanadalaisen identiteetin luomisen pääministerinä. Hänen tavoitteenaan oli luoda kaksikielinen ja monikulttuurinen Kanada, johon ranskankanadalaiset quebeciläiset olisivat integroituneet. Trudeau nousi pääministeriksi vuonna 1968, ja toimi virassa lähes yhtäjaksoisesti vuoteen 1984 asti. Hänellä oli sekä ranskalaista että englantilaista taustaa, mikä oli yksi syy hänen nousulleen liberaalien sisällä.⁸² Hänen katsottiin olevan kykenevä toimimaan Quebecin tilanteen kanssa. Esimerkiksi liittämällä ranskan kielen vahvasti liittovaltioon, Trudeau pyrki viemään quebeciläiseltä nationalismilta sen valttikortin, ranskan kielen, pois.⁸³ Liittovaltiotasolla hän teki Kanadasta virallisesti kaksikielisen, lisäsi ranskankielisten osallistumista ranskankanadalaisten osuutta virkamiehistössä ja laajensi ranskalaisen radion kuuluvuutta koko Kanadaan. Näillä toimilla Trudeau pyrki luomaan kuvaa Kanadasta, johon kaikki ranskankanadalaiset kuuluivat.⁸⁴ Täten hän pyrki poistamaan mahdollisuuden nähdä Quebecin kaikkien kanadanranskalaisten edustajana.

Tämä idea ei kuitenkaan osunut maaliin Quebecissä, missä hiljaisen vallankumouksen myötä alettiin luoda omaa nationalismia. Quebecissä siis koetaan, että liittovaltion tason monikulttuurisuuden tavoitteena on liittää Quebec tiukemmin valtioon kiinni. Quebecissä on myös ollut historiallisesti ongelmia suvaitsevaisuuden kanssa. Vaikka Parti Québécois mielletään sosiaalidemokraattiseksi puolueeksi, syytti heidän silloinen johtajansa Jacques Parizeau vuoden 1995 itsenäisyysäänestyksen häviöstä ”etnisiä” äänestäjiä.⁸⁵ Vaikka valtaosa ei-ranskalaisista Quebecissä asuvista äänestikin itsenäisyyttä vastaan, täytyy ottaa huomioon, että läheskään kaikki ranskankanadalaiset eivät myöskään äänestäneet itsenäisyyden puolesta.

---

⁸⁰ Dickinson & Young 2003, 305, 329, 336.

⁸¹ HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

⁸² Conrad 2012, 246.

⁸³ McRoberts 2001, 698, 700.

⁸⁴ Dickinson & Young 2003, 327.

⁸⁵ Dickinson & Young 2003, 243, 359.

Quebecissä on ollut kiistaa toisaalta sosiaalidemokraattisen ja suvaitsevan ajattelun ja toisaalta välillä jyrkänkin nationalismin kanssa.

Quebeciläisessä historiankäsityksessä koetaan, että ranskankanadalaisia on nöyryytetty ja alistettu englantilaisten toimesta heidän historiansa aikana. Tämä näkemys on suosittu quebeciläisten keskuudessa nykypäivänäkin.⁸⁶ Ranskalaisten asema Kanadassa on nähty heikkona ja epävarmana sen jälkeen, kun Iso-Britannia otti alueen hallintaansa. Acadialaisten karkotus, yhteinen Kanadan provinssi ja Métis-kansan kapina ovat esimerkkejä tapauksista, joista ranskankanadalaisille jäi nöyryytetty olo. Näillä tapahtumilla oli suuri vaikutus ranskankanadalaisten historiankäsitykseen. Acadialaisten karkotus osoitti, että britit voivat poistaa suuria määriä ranskankanadalaisia halutessaan. Yhteisessä Kanadan provinssissa katkeruutta aiheutti ranskankanadalaisten aliedustus. Métis-kapina vahvisti Quebecin epäluuloa Kanadaa vastaan ja loi heille marttyyrin, joka heidän silmissään kuoli ranskan kielen ja katolisen uskon vuoksi. Quebecissä ollaan skeptisiä myös Kanadan monikulttuuriselle projektille, jonka tavoitteeksi nähdään Quebecin erilaisuuden vähättely. Quebeciläinen historiankäsitys on syynä sille, että Quebec vieroksuu yhtenäistä Kanadaa.

3.2 Jääkiekko Quebecin ja Kanadan yhdistäjänä sekä jakajana

Blanchet mainitsee kuitenkin Quebecin ja Kanadan välillä tiettyjä yhtäläisyyksiä. Tiedyt asiat, kuten rauhan puolustaminen ja epätasa-arvon vastustamisen hän mainitsee pätevänsä sekä Quebeciin että Kanadaan. Tärkeimmäksi hän kuitenkin mainitsee sen, että molemmat uskovat jääkiekon olevan maailman paras urheilulaji.⁸⁷ Tästä voisi kuvitella, että jääkiekko voisi tuoda nämä ryhmät yhteen, niin kuin Dyck ehdottaa.⁸⁸ Näin ei kuitenkaan ole käynyt, vaan jopa päinvastainen on ajoittain ollut totta. Kansallinen kiista on ajautunut myös jääkiekon maailmaan.

Jääkiekolla on tärkeä paikka Quebecin identiteetissä. Ensimmäinen sisätiloissa pelattu jääkiekko-ottelu pelattiin Montrealissa vuonna 1875.⁸⁹ Siitä lähtien jääkiekko on ollut erittäin suosittua provinssissa. Vuonna 1909 Montrealiin perustettiin jääkiekkjoukkue Montreal Canadiens. Joukkueen tarkoitus oli edustaa ranskankanadalaisia ja kamppailla englantilaistaustaisia joukkueita vastaan.⁹⁰ Canadiensin kamppailut englantilaistaustaisia

---

⁸⁶ Valentine & Toal 2021, 244.

⁸⁷ HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

⁸⁸ Toronto Star 28.9.2022, ”The 1972 Summit Series helped heal a troubled nation”.

⁸⁹ Berglund 2021, 23.

⁹⁰ Valentine & Toal 2021, 246.

joukkueita vastaan, kuten Toronto Maple Leafsia, saivat valtavan symbolisen aseman quebeciläisten keskuudessa.⁹¹ Joukkue edusti vahvasti ranskankanadalaisuutta. Joukkueen nimi, Canadiens, on sama kuin alkuperäisten ranskalaisiirtolaisten asukkaiden jälkeläisille annettu. Joukkueen värit ovat punainen, valkoinen ja sininen, eli samat kuin Ranskan lipussa. Joukkue tunnetaan myös lempinimeltään habs, joka tulee ranskan kielen termistä les habitant, jolla viitataan ensimmäisiin asukkaisiin Uudessa Ranskassa. Kun näillä symboleilla varustettu joukkue, joka koostui lähes kokonaan ranskankanadalaisista pelaajista, pärjäsi erittäin hyvin Pohjois-Amerikan parhaassa jääkiekkosarjassa NHL:ssä, saivat voimattomaksi itsensä tuntevat ranskankanadalaiset ylpeyden aiheita.⁹² Blanchet listaa puheessaan Kanadan joukkueessa pelanneita legendaarisia pelaajia, joista moni on ranskankanadalainen. Hän myös ehdottaa, että quebeciläiset jääkiekon pelaajat ovat maailman parhaita.⁹³ Jääkiekko kansallisen identiteetin rakentajana on siis myös valjastettu Quebecin identiteetin rakentamiseen.

Kansallinen kiista purkautui jääkiekon maailmassa toden teolla vuonna 1955. Montreal Canadiens oli keskellä dynastiaa, jonka kirkkaimpana tähtenä toimi Maurice Richard. Richard tuli vaatimattomasta kanadanranskalaisesta perheestä ja liittyi Canadiensiin vuonna 1943. Hän ei puhunut englantia lainkaan, mikä oli ongelmallista ajan Quebecissä, missä englantia oli vallitseva kieli. Richardista tuli nopeasti supertähti Quebecissä, ja hän johti joukkueen NHL:n mestaruuteen heti ensimmäisellä kaudellaan. Richard oli aikaansa nähden huikea maalintekijä. Myöhemmin NHL nimesi parhaan maalintekijän palkinnon hänen jälkeensä. Richardin johdolla Canadiensista tuli liigan paras joukkue, ja se oli lähes aina vähintään mestaruuden finaalissa. Richard sanoi edustavansa ranskankandalaisia ja omisti suorituksensa heille. Maalintekotaitonsa lisäksi Richard tunnettiin kiivaasta luonteestaan, joka usein ajoi hänet kiistaan NHL:n brittiläistaustaisen komissaarin Clarence Campbellin kanssa. Richardin taidot tekivät hänestä vaarallisen vastustajan, joten häntä usein kohdeltiin kaltoin kentällä. Häntä vastaan myös käytettiin usein etnisiä solvauksia. Richard usein iski takaisin, mikä johti jäähyihin ja sakkoihin. Richard oli niin ikoninen pelaaja quebeciläisille, että fanit usein keräsivät rahaa ja maksoivat hänen sakkonsa. Richardin ja Campbellin kiistan nähtiin edustavan ranskankanadalaisten taistelua asemastaan englantilaisten dominoimassa Kanadassa.⁹⁴

---

⁹¹ Gruneau & Whitson 1993, 101.

⁹² Valentine & Toal 2021, 246–247.

⁹³ HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

⁹⁴ Valentine & Toal 2021, 249–251.

Vuonna 1955 kauden lopulla Campbell antoi Richardille pelikiellon loppukaudeksi ja pudotuspelien ajaksi, koska Richard oli ollut riidassa, jossa hän oli lyönyt tuomaria. Pelikielto oli ennennäkemätön ja vaikutti oleellisesti sekä Canadiensin mestaruustoiveisiin että Richardin mahdollisuuteen voittaa sarjan pistepörssi ja parhaan pelaajan palkinto. Ranskankanadalaiset näkivät pelikiellon uutena osana heidän nöyryyttämistensä. Ennen Canadiensin seuraavaa kotipeliä kannattajat osoittivat mieltään monta tuntia ennen ottelun alkamista. Tilanne kärjistyi mellakaksi, jossa Montrealin englantilaistaustaisten liikkeitä ryöstettiin ja kaduilla vallitsi kaaos. Yksi journalisti veti yhteyden Richardin ja Louis Rielin välillä. Richardin pelikiellon ja Rielin hirttämisen koettiin molempien osoittavan englantilaisten voiman ranskalaisten yli. Canadiens lopulta hävisi finaalissa, ja Richard myös menetti pistepörssin johdon. Tapauksen jälkeen Canadiens ja Richard palasivat vahvempina, ja voittivat seuraavat viisi NHL-mestaruutta. Maurice Richard oli ikuisesti sankari Quebecissä.⁹⁵

Jääkiekko on siis ollut itseasiassa Quebecin identiteetin vahvistaja, ei niinkään sen ja Kanadan yhdistäjä. Summit Seriesin tapaiset kansainvälisen jääkiekon tapahtumat, missä ranskankanadalaiset pelaavat yhdessä muiden ryhmien kanssa, voivat olla yhdistäviä tapahtumia, niin kuin Dyck ehdottaa. Blanchet myös mainitsee, että jääkiekko on yksi asia, jota Quebec ja Kanada tekevät yhdessä. Summit Series oli hänen mukaansa yksi esimerkki tästä.⁹⁶ Hänen puheensa keskeisin osa on kuitenkin Quebecin erilaisuuden korostaminen. Yhdistävä vaikutus jää usein hetkelliseksi. Tämän voi nähdä Quebecin suhteessa Kanadaan Summit Seriesin jälkeen.

Quebecissä on pidetty Summit Seriesin jälkeen kaksi kansanäänestystä, joiden tarkoituksena on ollut käytännössä tehdä Quebecistä itsenäinen valtio. Hiljainen vallankumous ja Pierre Trudeauun toiminta FLQ-kriisissä innostivat quebeciläistä nationalismia, mikä johti separatistisen Parti Québécois'n vaalivoittoon Quebecin vaaleissa vuonna 1976 ja lupaukseen kansanäänestyksestä.⁹⁷ Kansanäänestys pidettiin vuonna 1980. Trudeau kampanjoi aktiivisesti Quebecin itsenäisyyttä vastaan, mikä olikin äänestyksen lopullinen tulos. Itsenäisyyden puolesta äänestivät valtaosa ranskalaistaustaisista, mutta yhteensä äänestäjistä vain 40,4 % äänesti itsenäisyyden puolesta. Ylivoimaisesti suurin osa muista Quebecissä asuvista äänesti

---

⁹⁵ Valentine & Toal 2021, 252–253.

⁹⁶ Toronto Star 28.9.2022, ”The 1972 Summit Series helped heal a troubled nation”; HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

⁹⁷ Conrad 2012, 249.

itsenäisyyttä vastaan.⁹⁸ Kansanäänestyksen tuloksen seurauksena itsenäisyysinto Quebecissä laantui 1990-luvun alkuun asti.

Itsenäisyyden kysyntä 1990-luvun alussa materialisoitui Parti Québécois'n vaalivoittoon vuonna 1994, mitä seurasi uusi puolueen lupaama uusikansanäänestys itsenäisyydestä seuraavana vuonna.⁹⁹ Tällä kertaa tulos oli erittäin tiukka. Lopulta tulos oli itsenäisyyttä vastustavien voitto: itsenäisyyttä vastaan äänesti 50,4 % äänestäjistä.¹⁰⁰ Ranskankielisistä yli puolet äänestivät itsenäisyyden puolesta.¹⁰¹ Vuoden 1995 kansanäänestys on tähän mennessä viimeisin laatuaan Quebecissä, mutta kansallinen kysymys on pysynyt pinnalla siitä asti. Tämä voidaan nähdä Blanchetin puheessa. Blanchet ehdottaakin, että 2000-luvun Summit Seriesin vastike voisi olla ottelusarja, jossa Quebec ja Kanada pelaisivat vastakkain, ”maajoukkue vastaan maajoukkue.”¹⁰² Jääkiekko siis ei ole tuonut Quebeciä ja Kanadaa lähemmäs toisiaan, vaan siitä on tullut kanava näiden kahden osapuolen kamppailulle.

Quebecin historian aikana kanadanranskalaiset ovat pitkään kokeneet itsensä englantilaisten alistetuksi siitä lähtien, kun alue siirtyi Ranskalta Iso-Britannialle. Tämä kokemus on ilmentänyt itsensä monella eri tavalla, kuten avoimilla kapinoilla ja itsenäisyydestä äänestämällä. Myös jääkiekko on ollut tämän kansallisen kiistan areena. Jotkut tahot ovat toivoneet, että jääkiekko voisi yhdistää nämä kaksi osapuolta. Vaikka sekä Quebecissä että muualla Kanadassa jääkiekko on suosittua, ei tämä ole tuonut osapuolia lähemmäksi toisiaan kuin harvoin. Jääkiekko on ennemmin lisännyt jännitteitä osapuolien välillä.

Vuoden 2025 aikana on tapahtunut muutoksia Kanadan poliittisessa tilanteessa, jotka saattavat vaikuttaa varsinkin Quebecin suhtautumiseen yhtenäiseen Kanadaan. Yhdysvaltojen presidentin Donald Trumpin aggressiivinen retoriikka Kanadan liittämistä Yhdysvaltoihin on kärjistänyt välejä maiden välillä ja lisännyt kanadalaista nationalismia.¹⁰³ Tämä on myös näkynyt Quebecissä, missä muiden provinssien lailla kiintymys ja ylpeydentunto Kanadaan on lisääntynyt merkittävästi Trumpin toisen kauden alun jälkeen. Ennen tätä ylpeys Kanadaa

---

⁹⁸ Dickinson & Young 2003, 327.

⁹⁹ Conrad 2012, 265.

¹⁰⁰ Dickinson & Young 2003, 359.

¹⁰¹ Conrad 2012, 266.

¹⁰² HC Deb 22.9.2022, Blanchet.

¹⁰³ Bosworth 2025.

kohtaan oli ollut vuosikymmeniä laskussa, ja varsinkin Quebecissä luvut olivat alhaisia.¹⁰⁴ Jääkiekko liittyy tähänkin tapaukseen.

Helmikuussa 2025 pelattiin Kanadan, Yhdysvaltojen, Ruotsin ja Suomen välinen kansainvälinen jääkiekkoturnaus, jossa ensimmäistä kertaa pitkään aikaan parhaat NHL-pelaajat olivat käytettävissä. Summit Seriesin tavoin ajan politiikka heijastui otteluihin. Kanadassa pelatussa Yhdysvallat-Kanada ottelussa Yhdysvaltojen kansallislaulu joutui buuausmyrskyn peittoon.¹⁰⁵ Jääkiekkoturnaus sai taas eksistentiaalisen aseman Kanadassa, ja nyt koettiin, että joukkue pelasi koko maan olemassaolosta. Kanada lopulta voitti turnauksen, päihittämällä turnauksen loppuottelussa Yhdysvallat. Summit Seriesin ajalta ei ole tehty samantapaisia mielipidemittauksia ylpeydestä Kanadaan, joten on vaikea verrata vaikutuksia eri otteluserjojen välillä. Jää nähtäväksi, miten Kanadan ja Quebecin välien yhdentyminen jatkuu tästä eteenpäin. Jos Trumpin retoriikka pysyy samanlaisena, voi hyvin olla, että se ajaa Quebecin ja Kanadan lähemmäksi. Quebecissä voidaan arvioida, että on turvallisempaa pysyä Kanadassa kiinni Yhdysvaltoja vastaan kuin lähteä kamppailemaan yksin.

---

¹⁰⁴ ”Pride in Canada rebounds in face of Trump threat; working to reduce interprovincial trade barriers seen as key to response” Angus Reid Institution verkkosivut. <<https://angusreid.org/pride-in-canada-tariff-trump/>> [luettu 15.4.2025]; “From ‘eh’ to ‘meh’? Pride and attachment to country in Canada endure significant declines” Angus Reid Institute. <<https://angusreid.org/from-eh-to-meh-pride-and-attachment-to-country-in-canada/>> [luettu 15.4.2025].

¹⁰⁵ Golen 2025.

4 Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa olen tarkastellut kansallisen identiteetin rakentamista Kanadassa jääkiekon avulla. Aineistosta tuli ilmi, että Kanadassa on samanaikaisesti rakennettu kahta eri identiteettiä. Osa koki, että Summit Series toi koko maan yhteen. Kuitenkin Quebecissä ranskankanadalaiset hylkäsivät tämän ajatuksen ja samalla vahvistivat omaa identiteettiään.

Aineistosta nousi esille kaksi pääteemaa. Ensimmäinen on Summit Seriesin yhdistävä luonne. Ottelusarjaa seurasi miljoonia kanadalaisia. Sarjan päättäneen viimeisen ottelun katsojamäärästä ei ole tarkkaa tietoa, mutta reilusti yli puolet kaikista kanadalaisista katsoivat ottelun. Suuri katsojamäärä teki sarjasta tärkeän sukupolvikokemuksen, ja kertomukset sarjasta ovat jatkuneet vuosien saatossa. Suuren katsojamäärän lisäksi sarjan katsottiin olevan yhdistävä tekijä, sillä joukkueessa oli monia erilaisia kanadalaisia. Kanadalaisia oli englantilaistaustaisia, ranskalaistaustaisia sekä pelaajia, joiden tausta oli muualta Euroopasta. Pelaajia oli myös maantieteellisesti eri Kanadan alueilta, mikä on merkittävää Kanadan suuren maantieteellisen koon takia. Nämä tekijät johtivat siihen, että Summit Series nähtiin juhluvuonna tietynlaisena Kanadan syntytarinana. Quebecissä näin ei tosin ajateltu. Quebecin edustaja Blanchet toteaa, että Quebecillä ja Kanadalla on joitain yhtäläisyyksiä, kuten jääkiekon rakastaminen, mutta yhtenäinen tulevaisuus hylätään.

Toinen pääteema on kanadalaisten ja quebeciläisten kansanluonne. Mahdollisesti tunnetuin stereotypia kanadalaisista on se, että he ovat kohteliaita ja anteeksipyyteleviä. Ottelusarjan perusteella tähän pyrittiin lisäämään ajatus kanadalaisista sisukkaina, päättäväisinä ja kansana, joka taistelee oikean asian puolesta. Demokratia ja vapaus olivat sellaisia asioita, joita Kanadan katsottiin puolustaneen ottelusarjassa Neuvostoliiton totalitarismia ja repressiota vastaan. Tässä ottelusarjan ajankohta kylmän sodan keskellä on vaikuttanut asiaan. Kanadalainen yhteiskunta on erittäin monikulttuurinen, ja jääkiekon toivotaan olevan yksi tapa, jolla uudet maahanmuuttajat voivat integroitua yhteiskuntaan ja kokea itsensä kanadalaisiksi. Quebecin kohdalla monikulttuurisuutta vieroksuttiin. Kansanluonteen ja arvojen kohdalla Blanchet korosti Quebecin erilaisuutta Kanadaan verrattuna. Quebeciläiset separatistit kokevat, että Quebecillä ovat erilliset arvot muusta Kanadasta ja ovat myös erillinen yhteisö muusta Kanadasta.

Aineistosta voi tulla siihen johtopäätökseen, että näillä kahdella osapuolella ovat suoraan ristiriidassa olevat tavoitteet. Yksi osapuoli pyrkii rakentamaan yhtenäistä Kanadaa, johon

kaikki ovat tervetulleita ja jossa kaikilla olisi samanlaiset arvot. Toinen taas hylkää tämän idean, korostaen omaa erikoisuuttaan ja erilaisuuttaan.

Kanadalaisen nationalismin tavoitteena on pitkään ollut saada koko maa yhdeksi yhtenäiseksi entiteetiksi. Tämä tavoite korostuu myös Summit Seriesin juhlavuonna. Kanadan kulttuurinen monimuotoisuus on tehnyt tämän hankalaksi. Toisaalta vastapakkia yhtenäiselle Kanadalle on tullut enimmäkseen vain ranskankanadalaisten, varsinkin Quebecin, kohdalta. Kanadaan tulleet maahanmuuttajat, riippumatta siitä, ovatko he eurooppalaisia vai muualta maailmasta, ovat olleet erittäin innokkaita hyväksymään kanadalaisen identiteetin. Jääkiekko on ollut yksi keino, jolla maahanmuuttajat ovat päässeet mukaan asiaan. Jääkiekko koetaan erittäin kanadalaiseksi asiaksi, joten osallistumalla jääkiekkoon voi kokea itsensä myös kanadalaiseksi. Quebecin osalla yhtenäisyys ei kuitenkaan vielä ole lyönyt läpi. Kanadalaisesta näkökulmasta varmasti toivottaisiin, että jääkiekon ja Summit Seriesin kautta Quebecissä voitaisiin nähdä, että yhteistyö kannattaa ja on toimivaa. Summit Seriesin joukkueessa pelasivat loistavasti yhteen sekä ranskankanadalaisia että englantilaistaustaisia pelaajia. Kanadan joukkueen voidaan katsoa edustavan heidän ideaansa kanadalaisesta valtiosta, jossa ihmiset taustastaan riippumatta toimivat yhdessä yhteisen tavoitteen toteuttamiseksi. Quebeciläiset eivät kuitenkaan yhdy tähän ajatteluun.

Quebecissä kyllä juhlittiin ottelusarjan voittoa niin kuin muuallakin Kanadassa, mutta tämä ei muuttanut heidän käsitystään asemastaan. Yhtenäisyyden tunne on ollut hetkellistä. Monen quebeciläisen historiankäsitykseen ei sovi ajatus yhtenäisestä Kanadasta, jonka osana Quebec olisi. Quebec nähdään omana erillisenä yhteisönään, kun taas yhtenäinen Kanada nähdään englantilaisten ajamana projektina. Näin ajatellaan, vaikka myös moni Quebecissä syntynyt Kanadan pääministeri on ajanut yhtenäisyyttä. Näistä tärkeimpänä voidaan pitää Montrealissa syntynyttä Pierre Trudeauta, joka teki merkittävää työtä Kanadan monikulttuurisuuden ja kaksikielisyyden eteen. Quebecin historiakäsityksessä he ovat olleet alistuksen kohteita Iso-Britannian vallan alusta alkaen. Tietyt historialliset tapahtumat, kuten Acadian karkotukset ja Métis-kansan kapinan käsittely, ovat tehostaneet näkemystä siitä, että ranskankanadalaiset eivät ole turvallisessa asemassa Kanadassa. Tämä ajatus on materialisoitunut kahdessa kansanäänestyksessä Quebecin itsenäisyydestä, joissa molemmissa valtaosa Quebecin ranskankanadalaisista äänesti itsenäisyyden puolesta. Tässä kuitenkin on mielenkiintoinen paradoksi. Eivätkö quebeciläiset koe, että he tekevät Quebecissä asuville muille ihmisille samaa kuin mitä Kanada tekee heille? Quebecissä kuitenkin asuu merkittävä määrä ei-ranskalaisia. He ovat aina äänestäneet Quebecin itsenäisyyttä vastaan.

Aineistosta ja tutkimuskirjallisuudesta voi tulla siihen johtopäätökseen, että jääkiekko ja Summit Series eivät ole täydellisesti onnistuneet yhtenäisen kanadalaisen identiteetin rakentamisessa. Maahanmuuttajille jääkiekko voi olla oiva tapa päästä käsiksi kanadalaisuuteen. Jääkiekko on kuitenkin pelaajakannaltaan vieläkin erittäin homogeeninen, joten varsinkin näkyvät vähemmistöt voivat kokea vaikeaksi päästä mukaan lajiin ja kohdata rasismia jääkiekkomaailmassa. He usein suuntautuvat kohti eri lajeja, kuten jalkapalloa tai koripalloa. Näissä lajeissa pelaajakanta on monimuotoisempi ja lajit saattavat olla monille tuttuja kotimaasta. Tämän lisäksi Quebec selvästi hylkäsi yhtenäisen Kanadan ajattelun juhluvuonna. Vaikuttaa siltä, että yhtenäinen Kanada joutuu jäämään odottamaan.

Mahdollisen jatkotutkimuksen kannalta vuoden 2025 tapahtumat Kanadan ja Yhdysvaltojen välillä voisi olla vuosien päästä mielenkiintoinen aihe. Lisäksi muiden maiden ja niiden keskeisten urheilutapahtumien väliä voisi tarkastella. On kuitenkin vaikea löytää tapahtumaa, joka olisi jossain muussa maassa saavuttanut yhtä merkittävän aseman kuin Summit Series Kanadassa. Summit Seriesissä yhdistyvät urheilu ja politiikka ja identiteetti niin merkittävästi, että sen kaltaista toista tapahtumaa ei helpolla löydy.

Lähteet

Alkuperäislähteet

Valtiopäiväasiakirjat

House of Commons Debate, 22.9.2022.

<<https://www.ourcommons.ca/DocumentViewer/en/44-1/house/sitting-100/hansard>>

[luettu 1.4.2025].

Lehdistöaineisto

Baichwal, Ravi. "The Summit series was, for Canada, the biggest comeback of all time."

Canadian Broadcasting Corporation. 14.9.2022.

<<https://www.cbc.ca/documentaries/specials/the-summit-series-was-for-canada-the-biggest-comeback-of-all-time-1.6581280>> [luettu 25.3.2025].

Boswell, Randy ja Jack Jedwab. "One of the most important moments in Canada's history":

Hockey legend Ken Dryden." *National Post*. 23.8.2022.

<<https://nationalpost.com/news/canada/one-of-the-most-important-moments-in-canadas-history-hockey-legend-ken-dryden-tells-all>> [luettu 23.3.2025].

Clipperton, Joshua. "Summit Series Q-and-A: Canada's Paul Henderson reflects on Game 8 goal 50 years later." *National Post*. 27.9.2022.

<<https://nationalpost.com/pmnsports/pmnhockey-sports-pmn/summit-series-q-and-a-canadas-paul-henderson-reflects-on-game-8-goal-50-years-later>> [luettu 21.3.2025].

Dyck, Brent Douglas. "The 1972 Summit Series helped heal a troubled nation." *Toronto Star*.

28.9.2022. <https://www.thestar.com/opinion/contributors/the-1972-summit-series-helped-heal-a-troubled-nation/article_6dd7364b-6017-5c78-9d6c-be962e2352b5.html> [luettu 22.3.2025].

Jedwab, Jack ja Randy Boswell. "1972 Hockey Summit: 50 years ago a single goal brought Canadians together in a moment of perfect joy." *National Post*. 27.8.2022

<<https://nationalpost.com/news/canada/1972-hockey-summit-50-years-ago-a-single-goal-brought-canadians-together-in-a-moment-of-perfect-joy>> [luettu 26.3.2025].

Klinkenberg, Marty. "Summit Series memories are still vivid 50 years after Canada faced off against the Soviets." *The Globe and Mail*. 2.9.2022.

<<https://www.theglobeandmail.com/sports/hockey/article-1972-summit-series-fifty-years/>> [luettu 21.3.2025].

Trudeau, Justin. *Statement by the Prime Minister on the 50th anniversary of the 1972 Summit Series*. 28.9.2022. <<https://www.newswire.ca/news-releases/statement-by-the-prime->

[minister-on-the-50th-anniversary-of-the-1972-summit-series-842758573.html](https://www.finland.fi/en/minister-on-the-50th-anniversary-of-the-1972-summit-series-842758573.html)> [luettu 18.3.2025].

Tutkimuskirjallisuus

Alasuutari, Pertti. *Laadullinen tutkimus 2.0*. 4. uud. painos. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 2011.

Anderson, Benedict. *Kuvitellut yhteisöt: Nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua*. Suomeksi kääntänyt Joel Kuortti. Tampere: Vastapaino, 2007.

Berglund, Bruce R. *The Fastest Game in the World: Hockey and the Globalization of Sports*. Oakland: University of California Press, 2021.

Bosworth, Yulia. "Is Trump's assault on Canada bringing Québec and the rest of the country closer together?". *The Conversation*. 10.3.2025 <<https://theconversation.com/is-trumps-assault-on-canada-bringing-quebec-and-the-rest-of-the-country-closer-together-250213>>

Conrad, Margaret. *A Concise History of Canada*. 1st ed. New York: Cambridge University Press, 2012.

Champion, Chris. "A Very British Coup: Canadianism, Quebec, and Ethnicity in the Flag Debate, 1964-1965". *Journal of Canadian Studies*, 40/2006, 68–99. <<https://doi.org/10.3138/jcs.40.3.6>>

Dickinson, John A. ja Brian Young. *A Short History of Quebec*. 3rd ed. Montreal: McGill-Queen's University Press, 2003.

Fairclough, Norman ja Ruth Wodak. "Critical Discourse Analysis". *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*, toim. Teun A. van Dijk. London: Sage, 1997, 258–284.

Giori, Pablo. "Quebeckers and Québécois. Evolution and Changes in Identity and National *Habitus* in Quebec (1960–2016)". *National Identities*, 21/2019, 267–285. <<https://doi.org/10.1080/14608944.2018.1425292>>

Golen, Jimmy. "U.S. and Canada want to put the new Cold War on ice and play a 4 Nations hockey final for the ages". *Associated Press*. 20.2.2025. <<https://apnews.com/article/4-nations-united-states-canada-hockey-4572427a14a8e2b0365b5f6cfef28216>>

Gruneau, Richard ja David Whitson. *Hockey Night in Canada: Sport, Identities, and cultural Politics*. Toronto: Garamond Press, 1993.

Grönholm, Pertti ja Heino Nyyssönen. "Historian käyttö ennen ja nyt – faktana ja fiktiona". *Kosmopolis*, 3/2019, 7–27.

- Henderson, Ailsa ja Nicola McEwen. "Do Shared Values Underpin National Identity? Examining the Role of Values in National Identity in Canada and the United Kingdom". *National Identities*, 7/2005, 173–191.
<<https://doi.org/10.1080/14608940500144286>>
- Jedwab, Jack ja Paul Holley. "Who's The North? The Challenge that Immigration and Diversity Present to the Dominance of Hockey in 21st Century Canada". *Canadian Ethnic Studies*, 3/2021, 163–181. <<https://doi.org/10.1353/ces.2021.0024>>
- Jokisipilä, Markku. *Punakone ja vaahteranlehti*. Helsinki: Otava, 2014.
- McRoberts, Kenneth. "Canada and the Multinational State." *Canadian Journal of Political Science* 34/2001, 683–713. <<https://doi.org/10.1017/S0008423901778055>>
- Robidoux, Michael A. "Imagining a Canadian Identity through Sport: A Historical Interpretation of Lacrosse and Hockey". *Journal of American Folklore*, 456/2002, 209-225. <<https://doi.org/10.1353/jaf.2002.0021>>
- Saukkonen, Pasi. "Kansallinen identiteetti". *Nationalismit*, toim. Jussi Pakkasvirta ja Pasi Saukkonen. Helsinki: WSOY, 2005, 90–105.
- Switzer, Joshua Lee. *National identity and Canadian hockey; Narratives on the 1972 Canada-Russia series*. Historian pro gradu -tutkielma. Regina: University of Regina, 2023.
- Valentine, John ja Brandon Toal. "The Rocket, the riot, and the revolution: hockey in French Canada". *Canadian Ethnic Studies*, 3/2021, 241–260.
<<https://doi.org/10.1353/ces.2021.0027>>
- Wodak, Ruth, Rudolf de Cillia, Martin Reisigl ja Karin Liebhart. *The Discursive Construction of National Identity*. 2nd ed. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009.
- Wong, Lloyd L. ja Martine Dennie. "'I feel more Canadian with hockey.' Identity and Belonging via Ice Hockey in a Diverse Canada". *Canadian Ethnic Studies*, 3/2021, 182–217. <<https://doi.org/10.1353/ces.2021.0025>>

Verkkolähteet

- Angus Reid Institute <<https://angusreid.org/>>
- Government of Canada <<https://www.canada.ca/en.html>>
- NBA <<https://www.nba.com/>>
- NHL <<https://www.nhl.com/>>
- Statistics Canada <<https://www.statcan.gc.ca/en/start>>